

Хоча Суд може взяти до уваги наукове тлумачення закону на момент подій, зокрема, якщо воно збігається з його практикою (див. рішення у справі «*K.A. et A.D. проти Бельгії*» (*K.A. et A.D. c. BELGIQUE*), заява № 42758/98, 45558/99, пункт 59; «*Алімуґаґ проти Альбанії*» (*Alimuçaj v. Albania*), заява № 20134/05, пункти 158-160), проте вільне доктринальне тлумачення тексту закону не може замінити собою судову практику «*Драготоніу і Мілітару-Підгорні проти Румунії*» (*Dragotoniu Et Militaru-Pidhorni c. Roumanie*), заява № 77193/01, 77196/01, пункти 26, 43).

Суд повторює, що стаття 13 Конвенції не може тлумачитися як така, що вимагає наявності юридичного засобу захисту від недосконалості національного законодавства, оскільки в такому випадку Суд вимагатиме від Договірних держав імплементації положень Конвенції в національне законодавство (див. рішення у справах «*Крістін Гудвін проти Сполученого Королівства*» [ВП] (*Christine Goodwin v. the United Kingdom*) [GC], заява № 28957/95, пункт 113, ЄСПЛ 2002-VI та «*Титаренко проти України*» (*Titarenko v. Ukraine*), заява № 31720/02, пункт 110, від 20 вересня 2012 року з подальшими посиланнями), – пункт 53 рішення у справі від 21.03.2019 «*Бігун проти України*» (*Bigun v. Ukraine*), заява № 30315/10.

Список використаної літератури:

1. Фулей Т.І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя : Науково-методичний посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. К., 2015. 208 с.

Ключові слова: рішення, постанова, електронна форма, адміністративне правопорушення.

Ключевые слова: решение, постановление, электронная форма, административное правонарушение.

Key words: decision, resolution, electronic form, administrative offense.

ПАСЕЧНИК ОЛЕНА ВЛАДИСЛАВІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри міжнародного та європейського права,
кандидат юридичних наук

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ ОРГАНІВ

У демократичних державах людина, її життя, честь та здоров'я є невід'ємними соціальними цінностями. Одна з актуальних соціальних проблем сьогодення є підтримання здоров'я людини. Зокрема тих, що потребують трансплантації органів. У міжнародно-правовому регулю-

ванні цієї сфери є прогалини, які потребують як найшвидшого вирішення.

Для трансплантації органів та тканин необхідно дотримуватись таких постулатів:

- детальне правове регулювання умов та порядку вилучення органів та (або) тканин в лікувальних цілях;
- охорона життя та здоров'я реципієнтів (осіб, в організм яких здійснюється пересадка біоматеріалів) та живих донорів (осіб, із організму яких вилучаються анатомічні сегменти для трансплантації).

Один з нюансів щодо трансплантації органів, є те, що вирізняють вилучення органів з померлої людини та живої. Другий нюанс – це існування двох юридичних моделей щодо вилучення органів.

Перша юридична модель вилучення органів та (або) тканин людини з ціллю трансплантації – це інформована, пряма та фіксована згода. Тобто презумпція незгоди. Тобто без юридичного оформлення згоди кожної людини на використання її органів та тканин лікар не має права здійснювати їх вилучення. В цьому випадку можливий донор «заповідає» свої органи. Така модель діє у Великобританії, Іспанії, Україні.

Друга юридична модель прийнята у Франції, Бельгії, Австрії. Ця модель називається презумпцією згоди. Це означає, що донор, який не виразив свою незгоду на вилучення органів, згоден на таку операцію. Вилучення органів та (або) тканин у трупа не допускається, якщо під час життя потенційний донор чи його близькі родичі заявили про свою незгоду на вилучення після його смерті органів на трансплантацію. Це означає, що будь-яка фізично здорова особа у випадку тяжкої травми, несумісної із життям, може стати донором органів.

І у першій, і у другій моделі є свої переваги та недоліки. Однак, ні одна держава у світі не зуміла повністю вирішити питання дефіциту донорських біоматеріалів. Заглядаючи у майбутнє слід згадати про 3d трансплантацію органів. Це ноу-хау, яке вже сьогодні допомагає лікарям рятувати життя пацієнтів. Так, вже сьогодні можливо роздрукувати ідеальну для конкретної людини модель серця, яка б повністю відповідала усім анатомічним властивостям, що необхідна для реципієнта. У майбутньому саме 3d трансплантація органів може зуміти вирішити таке вкрай важливе питання, як наприклад, дитяча трансплантація органів.

Як вказує О. О. Волкова при розробці принципів міжнародно-правового регулювання трансплантації людських органів, клітин та тканин питому вагу має діяльність ВООЗ Всесвітньої організації охорони здоров'я [1, с. 128]. О. О. Волкова виокремлює наступні принципи щодо трансплантації Всесвітньої організації охорони здоров'я: принцип сприяння розвитку трансплантології, принцип моральної основи, принцип урахування принципів міжнародного права, принцип максимальної узгодженості [1, с. 128-129].

У Керівних принципах ВООЗ по трансплантації людських клітин, тканин і органів вказано, що для проведення трансплантації клітини,

тканини і органи можуть бути вилучені з тіл померлих в разі, якщо отримано згоду в формі, якої вимагає національний закон і немає підстав вважати, що померла особа заперечувала проти такого вилучення [2]. Керівні принципи ВООЗ закріплюють й інший етичний принцип щодо трансплантації, так лікарі, які засвідчують факт смерті потенційного донора, не повинні брати участь безпосередньо у вилученні у нього клітин, тканин або органів або в наступних процедурах пересадки. Не будуть сидіти вони бути і лікарями потенційних реципієнтів таких клітин, тканин або органів . Даний принцип спрямований на попередження конфлікту інтересів [2].

У Директиві № 2010/45/ЄС Європейського парламенту та Ради ЄС про стандарти якості та безпеки людських органів, призначених для трансплантації зазначено, що міжнародно-визнані принципи про практику донорства та трансплантації органів включають, *inter alia*, сертифікацію факту настання смерті людини відповідно до національних нормативних актів перед вилученням органу з померлої людини і його подальшої трансплантації на підставі принципів прозорості, виключення будь-якої дискримінації і науковості [3].

Можемо зробити висновок, що трансплантація органів та (або) тканин людини є засобом спасіння життя та відновлення здоров'я громадян і повинна здійснюватися на основі дотримання не тільки внутрішнього законодавства та у відповідності з нормами міжнародного права.

Список використаних джерел:

1. Волкова О.О. Принципи щодо міжнародно-правового регулювання трансплантації людських органів тканин та клітин / О.О. Волкова // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Випуск 104 (Частина I), 2012. – С. 128-129.
2. Руководящие принципы ВОЗ по трансплантации человеческих клеток, тканей и органов // https://www.who.int/transplantation/Guiding_Principles_Transplantation_WHA63.22ru.pdf?ua=1
3. Директива № 2010/45/ЄС Європейського парламенту і Ради ЄС про стандарти якості і безпеки людських органів, призначених для трансплантації // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b38

Ключевые слова: трансплантация органов, презумпция согласия, фиксированная согласие, донор, реципиент;

Ключові слова: трансплантація органів, презумпція згоди, фіксована згода, донор, реципієнт;

Key words: organ transplantation, presumption of consent, fixed consent, donor, recipie.